

סביב עשרת הדברות

שמות פרק כ

(א) וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמְרָם: (ס ג) אָנֹכִי יְקֻנֶּה אֶלְהֵיךָ [...] (טו) וְכָל־הָעַם רְאִים אֶת־הַקּוֹלֹת וְאֶת־הַלְפִידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת־הַהָר עָשָׂן וַיֵּרָא הָעַם וַיָּנֻעוּ וַיַּעֲמֵדוּ מֵרָחֵק: (טז) וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר־אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל־יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן־נָמוּת: (יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעַם אַל־תִּירְאוּ כִּי לִבְעֹבוֹר נִסּוּת אֶתְכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבְעֹבוֹר תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ עַל־פְּנֵיכֶם לְבַלְתִּי תַחֲסֹאוּ: (יח) וַיַּעֲמֵד הָעַם מֵרָחֵק וּמֹשֶׁה נָגַשׁ אֶל־הָעַרְפֶּל אֲשֶׁר־שָׁם הָאֱלֹהִים:

שמות פרק כד

(ג) וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם אֶת כָּל־דְּבָרֵי יְקֻנֶּה וְאֵת כָּל־הַמִּשְׁפָּטִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְקֻנֶּה נַעֲשֶׂה: (ד) וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת כָּל־דְּבָרֵי יְקֻנֶּה וַיִּשְׁכֹּם בַּבֹּקֶר וַיָּבֹא מִזְבַּח תַּחַת הַהָר וּשְׁתֵּים עָשָׂר מִצְבֵּה לְשִׁנָּיִם עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל: (ה) [...] (ז) וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְקֻנֶּה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָעָה: [...] (יב) וַיֹּאמֶר יְקֻנֶּה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה אֵלַי הַהָרָה וְהִיאֲשִׁים וְאֶתְנֶה לְךָ אֶת־לַחַת הָאֲבָן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרְתָם: (יג) וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיַּהֲרֹשֶׁע מִשְׂרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָר הָאֱלֹהִים: (יד) וְאֶל־הַזְּקֵנִים אָמַר שְׁבוּ־לָנוּ בְּזֶה עַד אֲשֶׁר־נָשׁוּב אֵלֵיכֶם וְהִנֵּה אֶהְרֵן וְחֹהֵל עִמָּכֶם מִי־גַעַל דְּבָרִים יִגָּשׁ אֵלֵיכֶם: (טו) וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָר וַיִּגַּס הָעָנָן אֶת־הָהָר: (טז) וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד־יְקֻנֶּה עַל־הָר סִינַי וַיִּכְסְהוּ הָעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הָעָנָן: (יז) וּמֵרָאֵה כְּבוֹד יְקֻנֶּה כְּאִשׁ אֶקְלֵת בְּרָאשׁ הַהָר לְעֵינַי בְּגִי יִשְׂרָאֵל: (יח) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעָנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה: פ

שמות רבה (וילנא) פרשת משפטים פרשה ל

יא ד"א ואלה המשפטים ויהי ביום השלישי בהיות הבקר בבקר ניתנה התורה ובערב נתנו המשפטים, הה"ד (איוב ד) מבקר לערב יוכתו, משל לב' שירדו למוקמא אחד אומן ואחד הדיוט מי גרם להדיוט ללקות לפי שלא היה לו מי שילמדנו, כך הקדוש ברוך הוא עמד על הר סיני ומחזיק בדין, שנאמר (דברים לב) ותאחז במשפט ידי, אמר דוד (תהלים ז) שפטי ה' כצדקי, בדק ולא היה לו שילמדנו ולקה, התחיל צווח (שם/תהלים/קמג) ואל תבא במשפט את עבדך, כל כך אימתי עד שלא סידר לפניו את המשפטים לקיים מה שנאמר מבקר לערב יוכתו

ספר יצירה

(א) בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכמה חקק י"ה יהו"ה צבאות את עולמו בשלשה ספרים בספר ספר וספור. **רמב"ן שם**

חכמה - היא סוף מה שאדם יכול להשכיל במחשבה. ומסורת הענין ברמז כי כתר עליון ית' מלא יותר ממה שהלב יוכל להרהר כבודו, צמצם עצם הכבוד כשעור פני הפרכת [נ"א, הכפרת] וכבין שני הכרובים שהוא טפח, ונמצא חושך על פני הכל כי העדר האור הוא חשך. והמשיך ממקור הכל האור הבהיר הנקרא חכמה. שלשים ושתים נתיבות כל נתיב ונתיב נוקב בחשך האותיות בצורתם והספירות בשיעור שברצון הגוזר יתברך ויתעלה, ונעשו מובדלים זה מזה. ונקיבת אור הנתיבות ויציאתם מפורשות זו מזו נקראת חקיקה. לכך אמר שבהם חקק יו"ד ה"א כלומר בנתיבות האור שהם ל"ב מעת המשכתן מן הכתר העליון בהם חקק החוקק יתברך את החשך ועשה מהם עצם כבוד נרמז עליו בשם יו"ד ה"א. והכבוד הזה נקרא חכמ"ה בשם הנתיבות עצמם, ולכך נקרא חכמה כי כתר עליון יתברך ויתעלה נרמז באל"ף ה"א של שם אהי"ה בענין אחדות שלמה בכל צד ובכל מחשבה וענין, ולא יתכן להזכיר בה חקיקה. עוד נמשך המעין ופעל עצם כבוד נקרא יו"ד ה"א וא"ו ה"א נקוד אלה"ים והוא הבינה, והוסיף על השם הראשון וא"ו ה"א כלומר בכאן מוסד הבנין וא"ו ה"א. עוד נמשך המעין ויצר עצם כבוד נקרא צבאו"ת לפי שהוא אות בצבא שלו שהם הגדולה והגבורה, ועד סוף הבנין כלו יתברך ויתעלה נרמז בזה הפירוש ענין התיבה הזאת:

רמב"ן בראשית הקדמה

שקדמה לבריאת העולם אין צריך לומר ללידתו של משה רבינו כמו שבא לנו בקבלה שהיתה כתובה באש שחורה על גבי אש לבנה.

מאור עינים פרשת חיי שרה

שהוא יתברך אין סוף ואין העולמות יכולין לסובלו מכל מקום מחמת שהוא יתברך רצה בבריאתן צמצם את עצמו בעולמות כביכול בכדי שיכולו העולמות לסובלו ובחינה זו נקרא אלהים אך מהות הצמצום הוא התורה שצמצם שכינתו באותיות התורה

שפת אמת שמות פרשת משפטים שנה תרנד

ובמדרש [...] התורה ניתנה בבוקר כמ"ש בהיות הבוקר. והמשפטים בערב כו' ע"ש. ב' בחי' אלו ערב ובוקר הם עמודי עולם כמ"ש בששת ימי בראשית ויהי ערב ויהי בוקר. ובוקר הוא שורש הראשית הנשפע מאתו ית' עד שלא נתערב ונחשך בטבע הגשמיות המסתיר ומכסה אור הפנימי. וכמו כן בקבלת התורה שהי' פתיחת שערי שמים נקרא בוקר כמ"ש אתה הראת לדעת כו' אבל באמת צריכי' לתקן גם בחי' ערב וע"ז כתיב ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם וזה עיקר עבודת האדם שכל הארה המתגלה לו איש לפי ערכו צריך לשים ההארה על לבו להיות דבר המתקיים גם על זמן הנסתר והנחשך כי לעולם יש ב' בחי' אלו וכן בכל יום מתחדש הארת התורה כמ"ש אשר אנכי מצוך היום והוא בחינת בוקר אור. אבל כתיב ושמתם את דברי אלה על לבבכם להיות דבר המתקיים וז"ש מבקר לערב יוכתו על ידי שאין משימים הדברות אל לבם כמ"ש מבלי משים. ובשעת קבלת התורה שנתעלו נפשות בני' להיות כמלאכים עד שיצאו נשמתן הי' בחי' בוקר. אבל הכא כתיב אשר תשים לפניהם כמו שהם בעוה"ז בחי' ושמתם על לבבכם.... וזהו האחדות כמ"ש ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד וז"ש ואלה מוסיף על ענין ראשון שלא להפריד הערב מן בוקר

בית יעקב משפטים ד'

והוא ית' לא הלא הרעה. ורק בערב נהנו המשפטים היינו אחר קצתהם מזה החלום האור שהיה מפורש לפנייהם שכל העסק שלהם הוא רק עם השי"ת הדורש טובתם ואלו הדברות עלתן נחלשנו בלבוסים עד עולם העשיה יאל מזה פרשת משפטים שיש להם טענות ומביעות זה על זה בדברים גשמיים והיה קשה עליהם מאוד לקבל פרשה משפטים כי כמה קטרוגים מהעוררים בין בני אדם עד היכן עד שנמלא לפעמים שמוח לאדם לשנוא לחניו ולהפסידו מנוון והוא בערב נהנו המשפטים היינו בחושך ובהסתר פנים. וזהו שמהלה לאמר ויבא משה ויספר לעם אה כל דברי ה' וזה כל המשפטים וגו' ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע ויאמר ויכהוב משה אה כל דברי ה' ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע (שמויה כד) היינו שכתובה מורה על שהדי"ת נחלשנו בלבוס וירדו לעוה"ז לכן אמרו ונשמע לשמוע ולהבין מפני שהי' קשה עליהם לקבל בהסתר פנים ויקדם שנכתבו אמרו נעשה אף אם לא נשמע מפני שהי' מפורש לפנייהם אהבת השי"ת וראו שכל העסק שלהם הוא רק עם השי"ת הדורש טובתם. והנה זו הפרשה

Language and Myth, Ernst Cassirer p. 14-15

Here we see in a concrete instance how mythic conception originally grasps only the great, fundamental, qualitative contrast of light and darkness, and how it treats them as one essence, one complex whole, out of which definite characters only gradually emerge. Like the spirit of language, the mythmaking genius "has" separate and individualized forms only in so far as it "posits" them, as it carves them out of the undifferentiated whole of its pristine vision.

This insight into the determining and discriminating function, which myth as well as language performs in

the mental construction of our world of "things", seems to be all that a "philosophy of symbolic forms" can teach us. Philosophy as such can go no further; it cannot presume to present to us, *in concreto*, the great process of emergence, and to distinguish its phases for us. But if pure philos-